

BBN Brandveilig Bouwen Nederland; notitie deskundigen verklaring

Al het onderstaande is gebaseerd op het vakgebied brandveiligheid.

Versie 20 februari 2020

Doel van deze notitie:

Het scheppen van duidelijkheid over wat een expert judgement (deskundigenverklaring) is, wie hem wanneer mag schrijven en wat de minimale inhoud is.

Deze notitie gaat expliciet niet over het schrijven van extended application (exap) rapporten. Deze situatie is, of wordt binnenkort, officieel afgedekt via notificatie van instanties (die daarmee officieel en als enige bevoegd zijn om exap rapporten af te geven, in het zelfde raamwerk als test- en classificatierapporten). We merken op dat we als BBN zullen lobbyen om eerst en vooral de competentie van de auteur(s) van dergelijke rapporten geborgd willen zien, naast de instantie zelf.

De volgende vragen worden behandeld:

1. Wat is een expert judgement?
2. Wie mag een expert judgement wanneer schrijven?
3. Waaraan moet een expert judgement voldoen?
4. Wat te doen met een expert judgement uit het verleden?

1. Wat is een expert judgement?

Een expert judgement wordt ook wel 'gelijkwaardigheid', 'beoordeling' of 'deskundigenverklaring' genoemd. Andere, aanvechtbare maar toch veel gebezigde, beschrijvingen zijn 'fire safety engineering (FSE)', 'fire protection engineering' en 'performance based oplossing'.

De aanleiding voor het opstellen van een expert judgement bestaat er in dat er geen passend testbewijs¹ beschikbaar is, waardoor niet zonder meer met de voorgestelde veiligheidsmaatregelen wordt voldaan aan de prestatie-eis gegeven in het Bouwbesluit². Naast een gelijkwaardige oplossing met andere of aanvullende veiligheidsmaatregelen, zou echter ook, uitgaande van de voorgestelde veiligheidsmaatregelen, met een expert judgement, mogelijk wel aan de functionele eis kunnen worden voldaan.

Het Bouwbesluit wijst, hoogstwaarschijnlijk mede wegens het gebrek aan specifieke regelgeving en standaarden, geen wijze of norm aan hoe een expert judgement kan worden opgesteld. Hierdoor is toetsing aan regelgeving eigenlijk niet mogelijk en is het altijd aan het bevoegd gezag om de expert judgement te beoordelen en wel of niet te accepteren.

Bronnen:

- Bouwbesluit 2012, Artikel 1.3 Gelijkwaardigheidsbepaling en Nota van toelichting
- Besluit bouwwerken Leefomgeving, Artikel 4.7 en Nota van toelichting 2.3.4.

¹ Geen 'passend testbewijs'; soms is het uitvoeren van een normatieve test wel mogelijk, maar dat is niet altijd uitvoerbaar, bijv. het betreft bestaande bouw, de materialen zijn niet (zonder slopen) voorhanden, de kosten zijn te hoog, er is te weinig tijd beschikbaar.

² In het Besluit bouwwerken leefomgeving (BBL) wordt dit een 'middelvoorschrift' of 'maatwerkregel' genoemd. Een voorbeeld van een doelvoorschrift is dat een gebouw bij brand binnen redelijke tijd door de aanwezigen moet kunnen worden verlaten. Een voorbeeld van een middelvoorschrift is dat een deur 30 minuten brandwerend moet zijn. De initiatiefnemer kan aan de doelvoorschriften voldoen door de middelvoorschriften toe te passen of door een gelijkwaardige maatregel te nemen.

2. Wie mag een expert judgement wanneer schrijven?

Iedereen. Het staat volgens het Bouwbesluit de aanvrager, melder of gebruiker vrij om te kiezen uit andere oplossingen of combinaties³. Vanwege het gebrek aan specifieke regelgeving kan ook een 'Notified Body' (NB) of 'Technical Assessment Body' (TAB) hier niet voor geaccrediteerd of gecertificeerd zijn. Er wordt dus niet geborgd wie een expert judgement mag schrijven, en hoe die er uit moet zien.

Brandveiligheid is een groot en complex vakgebied, zelfs wanneer we ons beperken tot passieve brandbeveiliging. We stellen daarom voor de expertise te "segmenteren", aan de hand van de onderverdeling die we in het normalisatiecircuit tegen komen. Verder is het gezien hebben van één brandproef te weinig garantie voor het opbouwen van expertise, een minimaal aantal jaren relevante ervaring is dus een goed uitgangspunt. Om te vermijden dat we uitkomen bij een te select (lees: klein) gezelschap, zullen we een redelijke termijn moeten hanteren.

De 'expert' die een expert judgement schrijft, voldoet minimaal aan alle onderstaande criteria:

- Een persoon met meer dan drie jaar ervaring in het betreffende vakgebied⁴
 - Vakgebieden;
 - Materiaalgedrag
 - Brandwerendheid constructief
 - Brandwerendheid compartimentering
 - Brandwerendheid installatietechnisch
- Een persoon met recente kennis van relevante brandtesten en de uitkomsten daarvan
- Een persoon met recente kennis van de toepaste producten en combinaties daarvan
- Een persoon met recente kennis van standaardisatie
 - Of de persoon participeert in een organisatie die deze kennis heeft/doorgeeft

³ Bouwbesluit 2012, Artikel 1.3 Gelijkwaardigheidsbepaling en Nota van toelichting

⁴ Relevante werkervaring bestaat uit een technische functie op MBO+ niveau, in relatie tot testen en/of ontwikkelen van materialen en systemen

3. Waaraan moet een expert judgement voldoen?

Er moet aantoonbaar worden gemaakt dat het voorstel in de expert judgement recht doet aan de pijler 'veiligheid' die hoort bij de prestatie-eis⁵. De expert judgement is voor eenmalig gebruik voor een project en/of vergunningsaanvraag. Het is van belang de opmerking voor eenmalig gebruik, project, plaats als watermerk of voettekst op elke pagina te plaatsen zodat dit duidelijk blijft.

De expert judgement bevat minimaal de volgende inhoud:

- Rapportnummer, (revisie)datum en opdrachtgever (naam, bedrijf/instantie) ten behoeve van traceerbaarheid
- Rationele beschrijving en motivatie van de argumentatie die ten grondslag ligt aan de expert judgement, een detail en/of tekening kan verduidelijking geven
- Een vier-ogen controle, c.q. principe, met ondertekening door betrokken personen
- Projectgebonden aan plaats (adres) en tijd
- Geen stapeling/bundelen van andere expert judgements
- Experimentele basis ligt ter grondslag (een officiële of experimentele test, waarvan de meetgegevens en/of classificatie beschikbaar zijn)
- De fabrikant(en)/leverancier(s) moet(en) bij de expert judgement worden betrokken om 'achter de rug om' beoordelingen te voorkomen
 - Bij een geschil tussen expert en fabrikant/leverancier moet een arbiter worden ingeschakeld.

4. Wat te doen met een expert judgement uit het verleden?

Dit wordt overgelaten aan de eigenaren/opstellers van de bestaande expert judgement, en/of degenen die dit met de kennis van nu in twijfel trekken. We adviseren wederom dat expert judgements plaats- en tijdgebonden zijn.

Ter info:

EN 15725: 'Rapporten over uitbreiding geldigheidsgebied van brandeigenschappen van bouwproducten en -elementen'

Deze norm is vooral van toepassing op het schrijven van Extended Application (ExAp) rapporten op basis van EN normen, maar heeft ook een onderdeel 'expert judgement' in zich, in paragraaf 3.13 als volgt omschreven;

Expert Judgement: View of a recognized expert in a particular fire test, and performance of products in that test, that may be used for the purpose of interpreting or applying results of that test in connection with the application of the particular product into parts of works for the purposes of satisfaction of national regulations.

Note: Expert judgement cannot form any part of extended application for CE marking, but may be obtained by manufacturers as a voluntary judgement outside of CE-marking.

⁵ Bouwbesluit 2012; Artikel 1.3. paragraaf 1